

BEDRIFTSØKONOMIENS TEORETISKE FUNDAMENT	2
BESLUTNINGSANALYSE OG SELSKAPSFINANSIERING.....	4
DYNAMISK OG BALANSERT MÅLSTYRING.....	5
ENDRINGSPROSESSER I KOMPLEKSE ORGANISASJONER.....	6
FINANSIELLE INSTRUMENTER	7
FORBRUKERFORSTÅELSE	8
INDUSTRIELL ORGANISASJON OG STRATEGI.....	9
INDUSTRIELL MARKEDSFØRING	10
KAPITALMARKEDER OG USIKKERHET	11
KUNNSKAPSLEDELSE.....	12
KVANTITATIV OG KVALITATIV METODE.....	13
LEDELSE OG LEDELSESTEORIER	16
LOGISTIKKLEDELSE	18
MARKEDSFØRINGSKANALER	19
MERKEVARELEDELSE.....	21
MULTIVARIATE STATISTISKE ANALYSER VED BRUK AV LISREL.....	23
ORGANISASJON OG LEDELSE.....	25
RISIKOSTYRING	27
STRATEGI.....	28
VERDSETTELSE OG LØNNSOMHETSMÅLINGER	29
ØKONOMISTYRING	30

BEDRIFTSØKONOMIENS TEORETISKE FUNDAMENT

Fagansvarlig:	Inger Johanne Pettersen
Forelesere:	Inger Johanne Pettersen, Frode Nyeng og Lars Fallan
Studiepoeng (sp):	7,5 - Fellesfag på Masterstudiet i 1. semester
Semester:	Høst
Kurskode:	BF400 A

Mål

Gi studentene forståelse for bedriftsøkonomifagets eklektiske karakter og for fagets fundament i valghandlingsteorien. Videre skal det vises hvordan faget har utviklet seg i retning av å anvende vitenskapsteoretiske begreper og analysemetoder for å forstå bedriftenes problemer og utviklingstendenser. I tillegg er bedriftens forvaltning av økonomiske verdier innenfor rammene av kulturelle verdier og miljøverdier et sentralt tema.

Undervisningsform

Forelesninger, termapper, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret gjennomføres det obligatoriske innleveringer og ett termapper som må være bestått. Besvarelsene leveres i grupper på maks 2 studenter.

Antall innleveringer og tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 5 timer.

Hjelpemidler: Ingen

Emneoversikt

- (1) Bedriftsøkonomiens teoretiske fundament og utvikling
Hva er bedriftsøkonomi?
Bedriftsøkonomiens fundament: Rasjonalitet , økonomiske valg og offerprinsippet
Mer realistiske atferdsforutsetninger i økonomiske modeller: fra «economic man», via «administrative man» til «contractual man». Nytteforventingsteori vs. «prospect theory».
- (2) Fra «black box» til økonomisk organisasjonsteori. Starten med R.H. Coase og veien fram til O.E. Williamson: kontraktsteori, prinsipal-agent teori og transaksjonskostnadsteori og kontrakts- og transaksjonsperspektivets betydning for bedriftsøkonomifaget.
Teoretisk forankring for bedriftsøkonomiske forskning
- (3) Andre rasjonalitetsbegreper. Habermas, Etzioni og Taylor: En utvidet forståelse av menneskelig handling og samhandling.
- (4) Økonomi, miljø og samfunn. Hvordan forstå bedriften i samspillet mellom økonomi og kultur, og mellom økonomi og natur.

Pensumlitteratur

Del 1 og 2: Utviklingen i bedriftsøkonomifaget v/Inger Johanne Pettersen (og Lars Fallan)

Pensum:

Bok:

- Douma, S. & Schreuder, H: *Economic Approaches to Organizations*. 3rd ed. Prentice-Hall/Pearson Education Ltd 2002 (unntatt kap. 5) Hovedbok.

Kompendium:

- Fallan, L. Introduksjon bedriftsøkonomiens teoretiske fundament (se kompendiet)

Artikler:

- Chenhall, R.H. (2003), Management control systems design within its organizational context: findings from contingency-based research and directions for the future, *Accounting, Organizations and Society*, 28, 127-168.
- Coase, R.H. (1937), «The Nature of the Firm», *Economica* Vol. 4
- Fama, E.F. & Jensen, M.C. (1983), «Separation of Ownership and Control», *Journal of Law and Economics* Vol 26, pp. 301-325
- Ouchi, W. G.(1980). Markets, Bureaucracies, and Clans, *Administrative Science Quarterly*, Vol. 25, pp 129-140. Printed in
- Otley, D., Broadbent, J. & Berry, A. (1995). "Research in Management Control: An overview of its Development", *British Journal of Management*, 6, Special Issue, pp 31-44. Printed in Wilson, MS. (eds).(1997) *Management Accounting Volume II Control*, Ashgate-Dartmouth Publs

Del 3 og 4: Alternative perspektiver: Rasjonalitet, bedriftsøkonomi og veridipluralisme. v/Frode Nyeng

Pensum: (Det tas forbehold om endringer. De vil bli kunngjort ved kursstart.)

Artikler i kompendium:

- Eriksen, F.O. & Weigård, J.: «Rasjonalitet og handling», kap. 2 s. 29 – 52, i *Kommunikativ handling og deliberativt demokrati – Jürgen Habermas' teori om politikk og samfunn*, Fagbokforlaget, 1999.
- Anderson, E.: «The Ethical Limitations of the Market», kap. 7 s. 141 – 167, i *Value in ethics and economics*, Harvard University Press, 1993.
- Solomon, R.C.: «Corporate Roles, Personal Virtues: An Aristotelian Approach to Business Ethics», kap. 12 s. 205 – 225, i *Virtue ethics – a critical reader*, D. Statman (ed.), Edinburgh University Press, 1997.
- Estrup, H. : *Den moralske agent*, Memo nr. 193, s. 2-17, Økonomisk institutt, Københavns Universitet, 1994.
- Tranøy, B.S: "Privatisering og profittering" og "Reorganisering og markedsfundamentalisme" (kap. 8 og 9), s. 133-170, i *Markedets makt over sinnene*, Aschehoug, 2006.
- Taylor, C.: "Uomgjengelige horisonter" og "Behovet for anerkjennelse" (kap. IV og V), s. 44-65, i *Autentisitetens etikk*, Cappelen, 1998.

Bok:

- Ingebrigtsen, S. og Jakobsen, O.: *Økonomi, natur og kultur*, Abstrakt Forlag, 2004.

Alle artiklene er samlet i eget kompendium. Det tas forbehold om endringer i artikkelstoff

BESLUTNINGSANALYSE OG SELSKAPSFINANSIERING

Fagansvarlig:	Stein Frydenberg
Forelesere:	Stein Frydenberg, Bjørne Syversten.
Studiepoeng:	7,5 - Fordypningsfag BA
Semester:	Vår
Kurskode:	BA421 A

Formålet med kurset er å gi studenten grundig kjennskap til sentrale elementer i bedriftsøkonomisk analyse. Hovedtema er modellering av rasjonell individuell beslutningsadferd under usikkerhet.

Første del av kurset vil strukturere en generell beslutningssituasjon i form av beslutningsmengder og preferanseordninger. Utgangspunktet er generell valghandlingsteori, beskrevet ved hjelp av preferanseordninger. Vi betrakter et sett av aksiomer for rasjonell beslutningsadferd under usikkerhet og viser at preferanseordningen kan representeres ved forventet nytte. Deretter introduseres begreper som risikoaversjon, risikopremie og sikkerhetsekvivalent. Videre studeres dominansanalyse, subjektive sannsynligheter og identifikasjon av risikopreferanser i den utstrekning tiden tillater.

Kurset vil dekke en introduksjon til informasjonsanalyse som er en sentral del i videregående teori i selskapsfinansiering. Bayesiansk læring, beslutningstrær og verdi av informasjon er sentrale begreper. Asymmetrisk informasjon trekkes inn for å behandle seleksjonsproblemet og egenandel i forsikring under "moral hazard".

Kurset ser på sentrale beslutninger i en bedrift som valg av kapitalstruktur, beslutning om hvilke verdipapirer som skal utstedes og fordelingspolitikk. Konflikter mellom aksjonærer og gjeldshavere, insentivlønninger til ledere, verdipapirisering og nye former for verdipapirer diskuteres. Adverse selection brukes for å beskrive bedrifters tilpassing av kapital struktur og Moral Hazard brukes for beskrive en investors valgsituasjon ved investering i en entreprenørbedrift.

Kurset vil gi et godt grunnlag for studier av avansert litteratur i bedriftsøkonomi.

Undervisningsform

Forelesninger (kurset kan bli kjørt intensivt som seminar), oppgaveinnleveringer.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret gjennomføres det en obligatorisk forprøve i form av oppgaveinnleveringer og en semesteroppgave (termpaper) som må være bestått.

Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 5 timer.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator

Pensumlitteratur

Utvalgte deler av bøkene:

Mark Grinblatt, Sheridan Titman: *Financial Markets and Corporate Strategy*.- 2. ed. McGraw-Hill, 2001.

Eeckhoudt, L. & C. Gollier. *Risk - Evaluation, Management and Sharing*, Harvester Wheatsheaf, 1995.

I tillegg kommer diverse artikler og kapitler fra andre bøker.

Anbefalt støttelitteratur

David M. Kreps. *A Course in Microeconomic Theory* . Princeton University Press 1990

Gjesdal, F. og Johnsen, T. (1999) ” *Kravsetting, lønnsomhet og verdivurdering*” Cappelen Akademisk Forlag.

Chris Brooks. ”Introductory econometrics for finance” Cambridge University Press 2002

DYNAMISK OG BALANSERT MÅLSTYRING

Fagansvarlig:	Torbjørn Trælnes
Forelesere:	Torbjørn Trælnes og gjesteforelesere
Studiepoeng:	7,5 - valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	MINT5030 A

Mål

Kurset omfatter grenseområdet mellom bedriftsøkonomi, strategi og verdibasert ledelse og tar for seg systemforståelse og modellbygging med sikte på å kvantifisere beslutningsmodeller og sammenhenger mellom utvalgte variable.

Undervisningsform

Kurset vil dels være basert på en blanding av selvstudium og forelesninger. Tidlig i semesteret vil det bli arrangert workshops, som er obligatorisk, for at studentene skal få et nødvendig grunnlag innen simuleringsmetodikk. Videre vil studentene bli engasjert med gruppevis, obligatoriske oppgaveløsninger, hovedsakelig knyttet opp mot bruk av simuleringsmetodikken.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret gjennomføres det obligatoriske innleveringer, som må være bestått. Besvarelsene leveres i gruppe på maks 2 studenter.

Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.

Hjelpemidler: Ingen

Emneoversikt

Metodedel: Dynamisk modelleringsspråk (Powersim)

Balansert målstyring

Dynamisk målstyring basert på systemdynamikk med årsaks- og virkningssammenhenger og feedback-looper

Verdibasert ledelse og verdibaserte måltall

Intellektuell kapital

Strategisk økonomistyring

Pensumlitteratur

Warren, Kim: *Competitive Strategy Dynamics*. John Wiley & Sons, 2002.

Diverse supplerende artikler. Utvalgte deler av nettbaserte opplegg for selvstudium. Plan blir gitt ved semesterstart.

Anbefalt litteratur

Sterman, John D.: *Business Dynamics*. Irwin McGraw-Hill 2000

Maani, Kambiz E. & Cavana, Robert Y.: *Systems Thinking and Modelling*. Prentice Hall 2000.

Kaplan, Robert S. & Norton, David P.: *The Strategy-Focused Organization; How Balanced Scorecard Companies Thrive in the New Business Environment*. Harvard School Press 2001.

Kaplan, Robert S. & Norton, David P.: *Strategy Maps; Converting Intangible Assets into Tangible Outcomes*. Harvard School Press 2003.

ENDRINGSPROSESSER I KOMPLEKSE ORGANISASJONER

Fagansvarlig	Endre Sjøvold
Forelesere	Ledet selvstudium
Studiepoeng	7,5 – valgfag 3. semester MSc
Semester	Høst
Kurskode	MINT5020 B

Mål

Etter endt kurs skal studentene ha tilegnet seg tilstrekkelig kunnskap til å kunne vurdere ulike tilnærminger til endrings- og utviklingsarbeid i organisasjoner. De skal også ha fått et godt innblikk i praktisk konsulentarbeid.

Forkunnskaper

Grunnleggende kunnskaper fra organisasjonsfag

Undervisningsform

Ledet selvstudium med seminarbasert undervisning og webbaserte forelesninger. Det legges vekt på øvelser og å relatere teori til praktiske eksempler.

Evalueringsform

Hjemmeoppgave, 72 timer, løsning av case

Tidspunkt for utlevering av oppgave kunngjøres ved studiestart.

Eksamen består av et "case". Caset beskriver situasjoner som typisk kan oppstå i endringsprosjekter. Oppgaven er formulert slik at studentene har en nærmere spesifisert rolle i prosjektet og skal løse de problemene som beskrives.

Som forberedelse til denne eksamen bør studentene ...

.... ha en forståelse av hvordan Cummings & Worley (C&W) definerer en OU prosess, krav som stilles til endringskonsulenten samt være i stand til også å bruke de perspektivene (bla fra artikkelsamlingen) som går ut over systemtenkningen i C&W tilnærming. Oppgaven vil alltid ha et aspekt av "soft issues" og betydningen av å håndtere gruppeprosesser vil alltid være

sentralt ("Teamet"). For å løse oppgaven tilfredsstillende er det nødvendig å ha orden i "verktøykassen" (C&W).

Emneoversikt

Organisasjonskonsulentens rolle. Organisatoriske konsekvenser endring. Trender i endringsledelse. Teknologidrevet endring i forhold til generell, planlagt og styrt endring. Teamet som nøkkelen til vellykket endring. Hvordan utvikle offensive team i endringsprosesser. Betydningen av organisasjonskultur og teamarbeid.

Pensumlitteratur

- *Organization development and change* / Thomas G. Cummings, Christopher G. Worley. – 7th ed. (eller nyere) - Cincinnati, Ohio : South-Western College Publ., 2001.
- Teamet – utvikling, effektivitet og endring i grupper / Endre Sjøvold, Oslo: Universitetsforlaget, 2006
- I tillegg kommer utvalgte artikler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Fagansvarlig:	Snorre Lindset
Forelesere:	Svein-Arne Persson og Stein Frydenberg
Studiepoeng:	7,5 – Fordypningsfag BA– valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	BA400 A

Mål

Kurset har sitt utgangspunkt i den stadig sterkere posisjonen anvendelse og prising av finansielle instrumenter har, både konseptuelt innen moderne finansieringsteori og i praksis. Sentralt i kurset står derfor behandlingen av ulike former for opsjoner, forward- og futureskontrakter og sammensatte kontrakter, med eksempler fra egenkapital-, rente-, valuta- og varemarkedene.

Kurset søker å gi en fundamental forståelse av egenskaper ved slike derivative kontrakter. Eksempler på anvendelse i forbindelse med risikostyring og sikring gis, og spørsmålet om prising av ulike kontrakter tas opp. Hovedvekten legges på arbitrasjeargumenter.

Undervisningsform

Forelesninger, oppgavegjennomgang og oppgaveinnleveringer

Eksamensform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret gjennomføres det obligatoriske innleveringer som må være bestått. Besvarelsene leveres i gruppe på maks 2 studenter.

Antall og tidspunkt for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.

Hjelpemidler: Godkjent. Enkelte tabeller og formler kan bli gjort tilgjengelig som vedlegg.

Emneoversikt

Emner i kurset omfatter

Strategier for håndtering av finansiell risiko basert på derivater
Forward- og futureskontrakter og swaps
Obligasjoner, terminrenter og durasjon
Opsjoner og paritetsrelasjoner
Dynamiske modeller for aktivapriser, med vekt på den binomiske modellen.
Black-Scholes formel for opsjonsprising
Relasjon mellom binomisk modell og Black-Scholes' modell
Sammensatte kontrakter og betingede krav.

Pensumlitteratur

Utvalgte deler av
Robert L. McDonald: *Derivatives Markets* Pearson-Addison/Wesley (2nd edition)
I tillegg kommer eventuelt utdelte notater og materiale

Anbefalt litteratur

John Hull: *Options, Futures, and Other Derivatives* (6th ed.) Prentice Hall

FORBRUKERFORSTÅELSE

Fagansvarlig	Frode Nyeng
Forelesere	Frode Nyeng + ev. gjesteforelesere
Studiepoeng	7,5 – Fordypningsfag MF, valgfag 3. semester MSc
Semester	Høst
Kurskode	MF421

Mål

Kursets overordnede mål er å skape forståelse for forbruk som et både individuelt og kulturelt fenomen. Kurset skal gi studentene videregående og aktuelle kunnskaper innen moderne forbrukerteori. Et sentralt fordypningstema er forbrukerkultur og identitetsdannelse – noe som innebærer bruk av et symbolsk perspektiv. Det legges vekt på å oppøve studentenes evne til kritisk refleksjon, utvikle deres samarbeidsevne og oppøve evnen til muntlig og skriftlig framstilling.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner og artikkelpresentasjoner.
Merk spesielt: Det kreves 80 % oppmøte på forelesningene for å kunne gå opp til eksamen.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

Det kreves 80 % oppmøte på forelesningene.

Mappeevaluering:

Obligatorisk innlevering av ett teoretisk essay som teller ca 50 % av total karakteren.
(Tidspunkt for innlevering og gruppestørrelse kunngjøres ved studiestart.)
Avsluttende eksamen i november/desember
Individuell skriftlig eksamen på 5 timer teller ca. 50 % av total karakteren.
Hjelpemidler på eksamen: Ingen
Delene vurderes samlet.

Emneoversikt

- Forbruk som kulturelt fenomen ("forbrukersamfunnet")
- Forbrukersosiologi
- Forbruk som trivielt og eksistensielt
- Perspektiv- og metodemangfold i forbrukerforskningen
- Forbrukerkunnskap og måleproblemer
- Forbrukerlivets etikk
- Forbruk, rasjonalitet, identitet og mening

Pensumlitteratur

Pensum opplyses ved semesterstart

Artikkelsamling

INDUSTRIELL ORGANISASJON OG STRATEGI

Fagansvarlig:	Lars Mathiesen
Foreleser:	Ledet selvstudium
Studiepoeng (sp):	7,5 – valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Fagkode:	MINT5015 A

Kurset handler om strategisk interaksjon mellom bedrifter og angår således situasjoner hvor det verken er frikonkurranse eller monopol. Ideen er å gi innsikt i problemet strategisk interaksjon via en blanding av teori og anvendelser fra konkrete bransjer og markeder. Vi anvender enkle spillteoretiske modeller (bl.a. Fangenes Dilemma) for å beskrive en problemstilling, mulige løsninger og utbytte til de involverte spillere, og vi påpeker hvordan spillerne faktisk har valgt i de virkelige anvendelsene. Noen av de problemstillinger som blir tatt opp er: Hvorfor observeres ofte sterk priskonkurranse og hvordan kan bedrifter eventuelt unngå dette? I hvilke markeder vil vi forvente (ulovlig) samarbeid om prissetting eller tilbud? Kan samarbeid om prissetting medføre konkurranse langs andre dimensjoner? Hvordan bør en nykommer i et marked opptre for ikke å utløse priskrig fra de(n) etablerte? Hvordan kan den enkelte spiller eller eventuelt også konkurransemyndighetene påvirke spillets regler? Anvendelsene er bl.a. fra sement- og metallindustri, dagligvarehandel, innenriks flytrafikk, ferie- og chartermarkedet, fergedrift, salg av ukeblader og kraftmarkedet.

Mål

Intensjonen er å gi innsikt i strategiske problemstillinger, forstå hvilket spill man er involvert i, hvilke generelle løsninger denne type spill har og hvordan man eventuelt kan endre dette spillets regler og dermed utfall.

Undervisningsform

4 samlinger á to dager á tre timer. Oppgaveløsning i grupper á to studenter og kommunikasjon med lærer via internett. Deltakelse på samlinger og innlevering av oppgaveløsninger er obligatorisk.

Evalueringsform

Avsluttende eksamen: Et termpaper over selvvalgt tema. Det skrives i grupper på to studenter og må presenteres for hele klassen på siste samling.

Emneoversikt

Spillteori som verktøy, ulike spillsituasjoner, priskonkurranse, strategiske bindinger (f.eks. investering i FoU og reklame), koordinert prissetting, vertikale og horisontale relasjoner.

Pensumlitteratur

Nalebuff og Brandenburger, *Co-opetition*, Harper Collins Business, 1997.
Kompendium med artikler og case materiale.

INDUSTRIELL MARKEDSFØRING

Fagansvarlig:	Espen Gressetvold
Foreleser:	Espen Gressetvold
Studiepoeng (sp):	7,5 - Fordypningsfag MF, valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Fagkode:	MF431 A

Mål

Kurset har som mål å skape forståelse for fagfeltet industriell markedsføring. Industriell markedsføring omhandler kjøp og salg mellom organisasjoner. Kurset fokuserer spesielt på bedriftsrelasjoner som en måte å håndtere transaksjoner mellom organisasjoner på. Slike bedriftsrelasjoner er preget av høy grad av stabilitet, og representerer både muligheter og begrensninger for bedrifter.

Undervisningsform

Forelesninger. Heldagssamlinger. Plenumsdiskusjoner. Presentasjoner fra studenter. Det forutsettes aktiv deltakelse fra den enkelte student.

Evalueringsform

Mappeevaluering:

Underveisvurdering
Obligatoriske øvinger
Semesteroppgave(r) som teller 40% av total karakter.

Avsluttende eksamen
Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller 60% av total karakteren.
Hjelpemidler: Ingen

Delene vurderes samlet.

Emneoversikt

Industriell markedsføring: ulike teoretiske perspektiver.
Bedriften som del av et nettverk: muligheter og begrensninger.
Utvikling av bedriftsrelasjoner.
Industriell markedsføring i et nettverksperspektiv.
Industrielt innkjøp i et nettverksperspektiv.

Pensumlitteratur

Artikler.

Anbefalt støttelitteratur

Ford, D., L.-E. Gadde, H. Håkansson and I. Snehota (2003): *Managing Business Relationships*, Second Edition, Chichester: John Wiley & Sons.

Håkansson, H. and I. Snehota (eds., 1995): *Developing Relationships in Business Networks*, London: Routledge.

KAPITALMARKEDER OG USIKKERHET

Fagansvarlig:	Hans Marius Eikseth
Foreleser:	Hans Marius Eikseth
Studiepoeng:	7,5 – Fordypningsfag BA
Semester:	Vår
Kurskode:	BA440 A

Mål

Kurset tar for seg ulike sider ved kapitalmarkeder, prisdannelse og porteføljevalg. Dette søkes belyst blant annet gjennom beslutnings- og prisingsmodeller med utspring i moderne finanst teori. Studentene skal settes i stand til en analytisk tilnærming til sentrale temaer på feltet.

Undervisningsform

Kurset vil bli gitt som forelesninger, med fire obligatoriske innleveringsoppgaver, herunder en casebasert semesteroppgave, i løpet av semesteret.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret skal det gjennomføres fire obligatoriske innleveringer som må bestås/godkjennes.

Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator

Emneoversikt

Emner som kurset vil ta opp, omfatter:

Investeringsbeslutninger

Forventet nytte og risikoaversjon

Teori for tilstandspreferanser og komplette markeder

Optimalt porteføljevalg under usikkerhet

Markedslikevekt: CAPM og APT

Prising av betingede krav

Realopsjonsanalyser

Effisiente markeder: Teori og empiri

Pensumlitteratur

Utvalgte deler av Copeland, Weston, Shastri: *Financial Theory and Corporate Policy* (4th edition) Pearson-Addison/Wesley 2005

I tillegg kommer utdelte artikler, notater og eventuelt annet materiale.

KUNNSKAPSLEDELSE

Fagansvarlig:	Grete Wennes
Forelesere:	Erlend Dehlin
Studiepoeng:	7,5 – valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	MINT 5010

Mål

Fagets mål er å gi oversikt over og innsikt i kunnskapssamfunnets utfordringer for ledelse. Studentene skal få innsikt i ulike problemstillinger i henhold til ledelse av kunnskaps- og kompetansevirksomheter og en oversikt over ”knowledge management”-tradisjonen.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner og artikkelpresentasjoner.

Det vil bli 3- 4 samlinger i løpet av semesteret. Ledet selvstudium betyr at kurset i mindre grad vil være forelesningsbasert og i større grad være et kurs med høye krav til selvstudering av pensum og diskusjon. Samlingene vil bære preg av dialog, diskusjon, og fremlegging av litteratur av studentene selv, samt gruppearbeid og fremlegging av skriftlige arbeid.

Forkunnskaper

Det anbefales at studentene har lest en av pensumbøkene før oppstart første samling. Dette gjelder:

Newell, S., M. Robertson, H. Scarbrough og J. Swan (2002). *Managing Knowledge Work*. Palgrave.

Evalueringsform

Obligatorisk innlevering av 2 teoretiske essays som teller 40 % av total karakteren (20 % hver).

5-timers individuell skriftlig eksamen som teller 60 % av total karakteren – ingen hjelpemidler.

Emneoversikt

- Kunnskapssamfunnet
- ”Knowledge Management” og kunnskapsledelse
- Kompetanse, ferdigheter og kunnskap
- Kunnskap; eksplisitt og taust
- Kunnskap som ressurs og prosess
- Profesjonelle tjenesteytende firma
- Kunnskapsintensive virksomheter

Pensumlitteratur

Newell, S., M. Robertson, H. Scarbrough og J. Swan (2002). *Managing Knowledge Work*. Palgrave.

Jashapara, Ashok (2004). *Knowledge Management. An Integrated Approach*. Essex, Prentice Hall, Financial Times.

Nordhaug, Odd (2003). *Kunnskapsledelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Styre, Alexander (2003). *Understanding Knowledge Management – Critical and Postmodern Perspectives*. Liber, Abstrakt, Copenhagen Business School Press

Anbefalt litteratur:

Colbjørnsen, T., Drake, I og W. Haukedal(2001). *Norske ledere i omskiftelige tider*. AFFs Lederundersøkelse. Fagbokforlaget

Drucker, Peter F. (1999). *Management challenges for the 21st century*. Oxford: Butterworth-Heinemann

Friedman og Olaisen (red). *Undervis til fremtiden: Kunnskapsledelse i teori og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hatch, Mary J.(1997). *Organization Theory: Modern Symbolic and Postmodern Perspectives*. Oxford: Oxford University Press

Harrison, Rosemary og Kessels, Joseph (2004). *Human Resource development in a knowledge economy. An organisational view*. New York: Palgrave Macmillan

Hickman, Gill R. (1998). *Leading Organizations: Perspectives for a New Era*. (ed).London: Sage

Nonakea, F. og H. Takeuchi (1995). *The Knowledge Creating Company*. Oxford University Press

Pfeffer, J. og R. Sutton (2000). *The Knowledge Doing-Gap. How Smart Companies Turn Knowledge into Action*. Harvard Business School Press.

Prichard, C., R. Hull, M. Chumer og H. Willmott (2000). *Managing Knowledge. Critical Investigations of Work and Learning*. New York: St. Martin's Press.

Prusak, L. (ed) (1997). *Knowledge in Organizations*. Boston: Butterworth-Heinemann.

Wille, Gunnar E.(2003). *Kompetanseledelse. Samvirket mellom menneske, organisasjon og teknologi*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag

KVANTITATIV OG KVALITATIV METODE

Fagansvarlig:	Randi Hammervold
Forelesere:	Frode Nyeng, Randi Hammervold og timelærer.
Studiepoeng (sp):	15 - Fellesfag på Masterstudiet i 2. semester
Semester:	Vår
Kurskode:	BF410 A

Mål

Dette kurset skal gi studentene en videreføring i generell samfunnsvitenskapelig metodekunnskap, både når det gjelder vitenskapsteori, forskningsprosessen, kvalitativ og kvantitativ metode. Kurset er en videreføring av MET1002 og MET3001. Et viktig delmål med kurset er at studentene skal forberede arbeidet med sin masteravhandling, utarbeide et forskningsdesign og sette seg inn i de vitenskapelige metoder.

Innenfor den kvantitative metoden skal studentene arbeide med både teori og anvendelse av økonometriske metoder. Det legges spesiell vekt på anvendelse og tolkning av multiple regresjonsmodeller. Avvik fra de klassiske forutsetningene drøftes både teoretisk og ved økonomiske eksempler. Ulike problemstillinger og datasett fra fordypningsfagene skal analyseres og tolkes. Det vil bli gitt veiledning i bruk av programpakken SPSS. Kandidatene skal videre få en generell innføring i kvalitative metoder. Avhengig av problemstilling og analysenivå, skal kandidatene bli kjent med et vidt spekter av metoder, f.eks. ulike former for observasjon, kvalitative intervju og samtaler, dokumentanalyse osv. Den generelle innføringen i vitenskapsteori skal vise hvordan disse metodevalgene henger sammen med mer

grunnleggende syn på kunnskap/kunnskapsutvikling (epistemologi) og hvordan den sosiale verden ser ut (ontologi).

Undervisningsform

Forelesninger, seminar, problembaserte aktiviteter med utgangspunkt i de ulike studieretningene. Det forutsettes en stor aktivitet fra studentene, som skal skrive fagnotat og jobbe med øvinger underveis i kurset.

Kurset starter med å gi en oversikt over noen sentrale emner fra vitenskapsteorien og forskningsprosessen. Deretter deles kurset i to deler, kvantitative metode og kvalitative metode, som kjøres parallelt ut semesteret. Det legges opp til forelesninger samt obligatoriske innleveringer.

Studentene skal levere et fagnotat innen tema vitenskapsteori og forskningsprosessen (del 1). Videre blir det en obligatorisk øving i kvantitativ metode, hvor anvendelser med bruk av programpakken SPSS er sentral (del 2). Det blir også en obligatorisk øving innen kvalitativ metode, hvor studentene kan lage en intervjuguide og gjennomføre et intervju. På bakgrunn av erfaringene kan de skrive et fagnotat (del 3).

Evalueringsform.

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

For fagnotat innen vitenskapsteori (del 1), gis karakter som teller med i sluttkarakteren for faget. Før studentene får gå opp til eksamen i kurset må alle obligatoriske øvinger være godkjente (del 2 og 3). Alle innleveringer utføres individuelt eller maks to studenter sammen. Tidspunkt for innleveringer vil bli opplyst ved semesterstart.

Mappeevaluering:

Underveisvurdering

Fagnotatet i vitenskapsteori og forskningsprosessen, teller 20 % av totalkarakteren
Besvarelsene leveres individuelt eller i gruppe på 2 studenter (del 1 emneoversikt)

Avsluttende eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 6 timer.

Den individuelle skriftlige eksamen er todelt: En del innen kvalitativ metode og en del innen kvantitativ metode. Begge deler av eksamen må bestås, og hver teller 40% av totalkarakteren

Hjelpemidler på eksamen: Godkjent kalkulator og formelsamling utlevert ved eksamen.

Alle delene vurderes samlet.

Tidspunkt for innleveringer vil bli opplyst ved semesterstart.

Emneoversikt

Del 1: Vitenskapsteoretiske emner og forskningsprosessen.

Menneskesyn som grunnstein i samfunnsvitenskapene.

Om ulike kunnskapssyn og forskningsdesign.

Er den menneskelige verden målbar?

Kvantitative og kvalitative metoder som uttrykk for ulike virkelighetsforståelser.

Om gyldighet og pålitelighet i vitenskapelig kunnskap.
Om analytisk og hermeneutisk metode.
Utforming av fruktbare problemstillinger.

Del 2: Kvantitativ metode. Økonometri.

Datainnsmaling. Utvalgsteknikker, Måling i samfunnsvitenskap.
Statistiske prinsipper. Sannsynlighetsfordelinger, utvelging, estimering og hypotesetesting. T-tester for målemodellen for ett utvalg og to uavhengige utvalg. F-tester i variansanalysen. Anvendelser med bruk av SPSS.
Enkel og multiplere lineær regresjonsmodell. Klassiske forutsetninger.
Minste kvadraters metode.
Hypotesetesting for regresjonsmodellen: T-tester og F-testen.
Anvendelser av regresjonsmodeller med bruk av SPSS.
Avvik fra klassiske forutsetninger.
Spesifikasjonsfeil. Valg av uavhengige variabler. Ikke-lineær regresjon.
Multikollinearitet. Autokorrelasjon. Heteroskedastisitet.
Logistisk regresjon. Anvendelser med SPSS.
Faktoranalyse. Anvendelser med SPSS.
Litt om simultane likninger.

Del 3: Kvalitativ metode:

Det særegne ved kvalitative studier. Designmuligheter.
Strategier for datakombinasjoner (metodetriangulering).
Sentrale paradigmer innen kvalitativ forskning
Hvordan velge ut informanter i en kvalitativ studie. Utvalgsteknikker.
Observasjon og feltarbeid.
Kvalitative intervju. Individuelle intervju, gruppeintervju, e-postintervju.
Evaluerings.
Innholdsanalyse av dokumenter.
Case-studier.
Analysearbeid og tolkning.
Etikk og forskning.
Teoretisering i kvalitative studier.

Pensumoversikt

Del 1: Vitenskapsteoretiske emner og forskningsprosessen:

Frode Nyeng. *Vitenskapsteori for økonomer*. Abstrakt forlag, 2004.
Kompendium/Artikkelsamling.

Del 2: Kvantitativ metode:

A. H. Studenmund: *Using Econometrics. A practical guide*. Fifth edition. Addison Wesley Longman, inc. 2006.
R. Hammervold: *En kort innføring i bruk av SPSS 14.*, TØH 2007.
Artikkelsamling.

Del 3: Kvalitativ metode:

Sigmund Grønmo: *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Kap. 1,2, 3, 8,10, 11, 12, 13,17, 18. Bergen, Fagbokforlaget 2004

Anne Ryen: *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen, Fagbokforlaget 2002

Artikkelsamling.

Støttelitteratur:

Del 1: Vitenskapsteoretiske emner og forskningsprosessen:

Eneroth, B: *Hur mäter man "vackert"?*, Natur och Kultur, 1984.

Chalmers, A.F: *What is this thing called science?*, 3rd ed. Open University Press, 1999.

Hovi, J/Rasch, B.E: *Samfunnsvitenskapelige analyseprinsipper*, Fagbokforlaget, 1996.

Grimen, H/Gilje, N: *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger*, Universitetsforlaget, 1993.

Elster, J: *Nuts and bolts for the social sciences*, Cambridge University Press, 1989.

Collin, F/Køppe, S: *Humanistisk videnskapsteori*, Danmarks Radio Forlaget, 1995.

Kuhn, T.S: *The structure of scientific revolutions*, University of Chicago Press, 1970.

Kaiser, M: *Hva er vitenskap?*, Universitetsforlaget, 2000.

Del 2: Kvantitativ metode:

Kristen Ringdal: *Enhet og mangfold*. Fagbokforlaget. 2001.

Eikemo T A, Høyvarde Clausen T: *Kvantitativ analyse med SPSS*. Tapir akademiske forlag 2007.

Hair, J. F.; et. al.: *Multivariate Data Analysis*. 5th ed. Prentice Hall, Inc. 1998.

Wooldridge J M: *Introductory Econometrics*. Thomson 2006.

Gripsrud G, Olsson U H: *Metode og dataanalyse*. Høgskoleforlaget, 2004.

Lillestøl J: *Sannsynlighetsregning og statistikk med anvendelser*. Cappelen Akademisk Forlag, 1997.

Del 3: Kvalitativ metode:

P. Brewerton, L. Millward : *Organizational Research Methods*. London, Sage. 2001.

Jacobsen, D.I: *Hvordan gjennomføre undersøkelser?*, Høgskoleforlaget, 2000.

Robert K. Yin: *Case study research : design and methods*. - 3rd ed. Sage Publications, 2003.

Holter H, Kalleberg: *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Universitetsforlagets metodebibliotek. 1996

Thagaard, Tove: *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode*. - 2. utg. Fagbokforlaget, 2002.

Holly Edmunds: *The Focus Group Research Handbook*, American Marketing Association, NTC Business Books, 1999

LEDELSE OG LEDELSESTEORIER

Fagansvarlig	Jon Aarum Andersen
Forelesere	Jon Aarum Andersen
Studiepoeng	7,5 – Fordypningsfag SOL, valgfag 3. semester MSc
Semester	Høst
Kurskode	SOL420 A

Mål

Faget skal gi studentene kunnskap om og innsikt i klassiske, etablerte og nyere ledelsesteorier gjennom primært å studere originaltekster. Teorienes forskjellige utgangspunkter betones samt deres metodiske basis og empiriske belegg. Det legges vekt på metodene i ledelsesforskningen. Hvordan ledelsesteorier anvendes i lederopplæring behandles spesielt. Studentene skal også få et helhetsbilde av ledelsesteorien som en del av organisasjonsteorien.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner. Obligatorisk innlevering av 2 skriftlige arbeider gjennom hele semesteret. Antall og tidspunkt for innlevering av obligatoriske skriftlige arbeider vil bli opplyst ved semesterstart.

Eksamensform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret skal 2 teoretiske arbeider leveres inn som teller ca. 40% av totalkarakteren. Den første besvarelsen kan leveres gruppevis. Den andre skal gjøres individuelt. Tidspunkt for innleveringer kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 5 timer som teller ca. 60% av totalkarakteren. Ingen hjelpemidler er tillatt.

Emneoversikt

Undervisningen vil organiseres rundt fire områder:

1. Oversikt over ledelsesfaget
2. Personlighetsteorier (Ledelse som personlighet)
3. De instrumentelle teorier (Ledelse som atferd)
4. Ledelse og effektivitet

Pensumlitteratur

Andersen, Jon Aarum (1995). *Ledelse og ledelsesteorier*. Bedriftsøkonomens Forlag. Oslo.

Kompendium

Readings in Leadership Theories (1 & 2):

Andersen, Jon Aarum (1999). Are Power Motivated Leaders More Effective? A Review of McClelland's Theory. In M. A. Rahim; R. T. Golembiewski, & K. D. Mackenzie (Eds), *Current Topics in Management*. Volume 4. (pp. 41-59). Greenwich: JAI Press.

Andersen, Jon Aarum (2000). Intuition in Managers. Are intuitive managers more effective? *Journal of Managerial Psychology*, 15, (1), 46-67.

Andersen, Jon Aarum (2000). Leadership and Leadership Research. In D. F. Dahiya (Ed.), *Current Issues in Business Disciplines*. Volume 5: Management II. (pp. 2267-2287). New Delhi: Spellbound Publications.

Andersen, Jon Aarum (2006). Leadership, personality and effectiveness. *Journal of Socio-Economics*, 35 (6), 1078-1091.

Bales, Robert F.(1958). Task Roles and Social Roles in Problem-solving Groups.

In : *Readings in social psychology* / editorial committee Eleanor E. Maccoby, Theodore M. Newcomb, Eugene L. Hartley. - 3rd ed. - Holt, Rhinehart and Winston. New York.

- Blake, R.R. & Mouton, J.S.(1982). A comparative Analysis of Situationalism and 9,9 Management by Principle. *Organizational Dynamics*. Vol. 10. Spring, pp. 20-43.
- Burns, James MacGregor (1978). *Leadership*. Harper & Row. New York. Prologue + Cpt. 1.
- Fiedler, Fred E.: Situational Control and a Dynamic Theory of Leadership. Keynote address, NATO International Conference on Coordination and Control of Group and Organizational Performance, 17 July, 1976.
- Gibb, Cecil A. (1969). Leadership. In : Gardner Lindzey & Elliot Aronson: *The Handbook of Social Psychology. Volume IV*. Addison-Wesley.
- Gulick, Luther (1937). Notes on the Theory of Organization (1936/37). In: *Papers on the Science of Administration*. Institute of public Administration. New York.
- House, Robert J. (1977). A 1976 theory of charismatic leadership. In: Hunt, J.G. & Larson, L.L. (Eds.), *Leadership: The Cutting Edge*. Southern Illinois University Press, Cardondale.
- Johnsen, Erik (2002). *Managing the managerial process*. DJØF Publishing – Universitetsforlaget, Copenhagen. Cpt. 2.
- Likert, Rensis (1979). From Production- and Employee-Centeredness to Systems 1-4. *Journal of Management*. 5 (2), 147-156.
- Meindl, James R. (1990). On leadership: An alternative to the conventional wisdom. *Research in Organizational Behavior*, Vol. 12, p. 159-203. JAI Press.
- Seltzer, Joseph & Bass, Bernhard M. (1990). Transformational leadership: Beyond Initiation and Consideration. *Journal of Management*, 16 (4), 693-703.

Anbefalt støttelitteratur

- Bass, M. B. (1990) *Bass & Stodgill's Handbook of Leadership*. New York: The Free Press.
- Yukl, G. A. (2006) *Leadership in Organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

LOGISTIKKLEDELSE

Fagansvarlig:	Kjell Banken
Foreleser:	Kjell Banken
Studiepoeng (sp):	7.5 – Fordypningsfag MF, valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Fagkode:	MF410 A

Mål

Kurset har som mål å gi en oversikt over totale logistikkstrategier med tanke på å oppnå bedre markedsmessige konkurransefortrinn, som igjen skal bedre bedriftens økonomiske resultat. Mer spesifikt vil kurset omhandle effektivisering av logistikksystemer og totale verdikjeder rettet mot nasjonale og internasjonale markeder.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner, presentasjoner og et "termpaper".

Evalueringsform

Mappeevaluering:

Underveisvurdering

Obligatorisk innlevering av "termpaper" tellende ca 40% av total karakteren.

Besvarelsene leveres individuelt eller i gruppe på inntil 3 studenter.

Tidspunkt for innleveringer kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller ca. 60% av total karakteren.

Hjelpemidler på eksamen: Ingen

Delene vurderes samlet.

Emneoversikt

Logistikk som fagområde og utviklingstrekk
Kundedrevet og markedsorientert logistikk
Logistikkstyring i verdikjeden
Logistikkens strategiske betydning
Logistikk som konkurransestrategi
Logistikkregnskap/Logistiske måltall
Prinsipper for å skape effektive logistikkprosesser
IKT og logistikk
Tjenestelogistikk
Grønn logistikk

Pensumlitteratur

Banken, K: *Artikkelsamling i Logistikkledelse*, Trondheim, HIST, 2005

Christopher, M.: *Logistics and Supply Chain Management – Creating Value- Adding Networks*, 3rd ed. Pitman Publishing, London, 2005

Utdelte artikler og notater

Anbefalt støttelitteratur

Logistikk, ledelse og marked: Kjell Banken, Rolf Aarland. Fagbokforlaget 2003.

Logistikk : et lederavar / redigert av Dag Bjørnland, Göran Persson, Helge Virum. Gyldendal Akademiske Forlag, 2001

Logistics / David J. Bloomberg, Stephen LeMay, Joe B. Hanna. - Upper Saddle River, N.J. : Prentice-Hall, c2002.

Strategic supply chain alignment : best practice in supply chain management / editor John Gattorna , Aldershot : Gower, c1998, utvalgte deler

The management of business logistics : a supply chain perspective / John J. Coyle, Edward J. Bardi, C. John Langley. - 7th ed. Mason, Ohio : South-Western, c2003.

MARKEDSFØRINGSKANALER

Fagansvarlig:	Arne M. Ulvnes
Foreleser:	Arne M. Ulvnes
Studiepoeng:	7,5
Semester:	valgfag 3. semester MSc
Kurskode:	MF455 A

Mål

Målet med kurset er at studentene skal bygge opp kompetanse både på teori og metode som er relevant for arbeid innenfor ledelse av markedsføringskanaler og detaljister. Kurset tar sikte på å diskutere strategiske problemstillinger i markedsføringskanalen generelt og

detaljstledet spesielt. Vi vil fokusere på problemer knyttet til ulike markeder/bransjer, lovgivningens rolle, leverandørenes rolle, konkurransen, ny teknologi og tilpasning av formater i markedet. Utgangspunktet er en sterk kundefokusert og markedsorientert strategi. Kurset vil gi en grundig innføring i koordinerings- og styrings verktøy for markedsføringskanalen. Videre vil kurset fokusere på de store endringene detaljistledet i Norge har stått overfor. Nye styringssystemer har blitt etablert. Franchisesystemer som f.eks. G-sport, McDonalds, Rema 1000, Shell Select og Body Shop er eksempler på nye strukturer i detaljistledet i ulike bransjer. Kurset vil også fokusere på den sterkere graden av internasjonalisering vi er vitne til i detaljistledet.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, feltarbeid, diskusjoner og artikkelpresentasjoner. Oversiktsforelesninger kombinert med presentasjoner og diskusjon av artikler. Forelesningene vil ha preg av en seminarform som forutsetter at studentene tar aktiv del i prosessen. Godt utbytte av faget forutsetter derfor gode forberedelser til forelesningene og aktiv deltagelse i diskusjonene. Dessuten vil forelesningene fokusere på metodiske forhold knyttet til det å skrive en masteroppgave. Forelesningene blir holdt i seminarform med stort rom for diskusjon og kommunikasjon knyttet til studentenes interessefelt og problemstillinger på området. Det kreves 80% oppmøte på forelesningene for å kunne gå opp til eksamen.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

Mappeevaluering: Underveisvurdering, presentasjoner og eksamen.

Midt-semesteroppgave: Midt-semester oppgaven skal gjennomføres, innleveres, presenteres og bestås. Oppgaven skal inneholde elementer av problemdefinisjon, teoribruk, metodebruk og skal fremlegges og diskuteres i klassen. Innlevering av oppgaven forutsetter at presentasjon i klassen er gjennomført. Oppgavene vil naturlig ta opp et problem eller en utfordring med utgangspunkt i en bedrift eller en bransje. Oppgaven kan enten være formulert som en proposal til masteroppgaven eller et paper som lager en review av tidligere arbeid innenfor et tema som opptar studenten. Det legges vekt på at oppgaven er vel fokusert, strukturert og at den metodiske tilnærmingen er tilpasset problemstillingen. Besvarelsene leveres gruppevis og vurderes til bestått/ikke bestått. Tidspunkt for innlevering/presentasjoner kunngjøres ved studiestart.

Presentasjon: I tillegg skal hver student (eller gruppe) holde et foredrag for klassen over en artikkel eller tema som avtales ved kursstart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller 100% av total karakteren.

Hjelpemidler på eksamen: Ingen

Delene vurderes samlet.

Emneoversikt

1. Introduksjon
 - a. Marketing Channels: Struktur og funksjoner.
 - b. Et analytisk rammeverk for kanaldesign og implementering.
2. Design av markedsføringskanalen: etterspørsel, tilbud og konkurranse
 - a. Segmentering og design av markedsføringskanalen: konsekvenser for servicen.
 - b. Analyser av leverandørsiden: Kanalflyt, effektivitetsanalyser, struktur og medlemskap.
 - c. Analyse av gap.
 - d. Vertikal integrasjon: Eie markedsføringskanalen.

3. Implementering av markedsføringskanalen og resultatmålinger
 - a. Kanalmakt: Oppnå den, bruke den og beholde den.
 - b. Konfliktledelse for å bedre koordineringen i markedsføringskanalen.
 - c. Implementering, distribusjonsintensitet og vertikale beskrankninger.
 - d. Strategiske allianser i distribusjon.
4. Medlemmer av markedsføringskanalen og ledelse av detaljisten
 - a. Detalistvirksomheten.
 - b. Former for eierskap: Uavhengige, eide, franchising og kooperativer.
 - c. Spesielle områder innen franchising.
 - d. Detalist uten butikk og E-Kanaler.
 - e. Grossistleddet.
 - f. Detaliststrategier.
 - g. Lokaliseringsbeslutninger.
 - h. Organisasjons- struktur og kultur.
 - i. Innkjøpsledelse.
 - j. Butikkledelse.
5. Anvendelse av teorier om markedsføringskanaler på andre forretningsrelasjoner
 - a. Profesjonelle leverandør-kundeforhold.
 - b. Innkjøp av Industrielle produkter.

Pensumlitteratur

Coughlan, Anne T., Erin Anderson, Louis W. Stern & Adel I. El-Ansary. *Marketing channels*. Seventh Edition. Upper Saddle River, N.J. Prentice Hall. 2006.
Artikler som blir delt ut i begynnelsen av kurset.

MERKEVARELEDELSE

Fagansvarlig:	Magne Supphellen
Forelesere:	Magne Supphellen
Studiepoeng:	7,5 – valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	MF425 A

Mål

Utvikle kunnskaper om, og ferdigheter i å anvende grunnleggende prinsipper og teorier for merkevarebygging.

Undervisningsform

Plenumsforelesninger kombinert med norske caseoppgaver (i grupper a 2-3 studenter).
Obligatorisk fremmøte til undervisningen.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

Det kreves minst 80 % oppmøte på forelesningene.

I løpet av semesteret skal det leveres en obligatorisk oppgave på 15 sider, som må være godkjent. Besvarelsene leveres i grupper på inntil 3 studenter.

Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.
Hjelpemidler: Ingen

Emneoversikt

1. Introduksjon
 - motivasjon: gevinster av merkevarebygging
 - norske og internasjonale eksempler på sterke merkevarer
 - grunnleggende begreper i merkevareteorier
 - teoretisk overblikk
 - gjennomgang av kursopplegget
2. Merkekjennskap
 - betydningen av merkekjennskap
 - ulike typer merkekjennskap
 - måling av merkekjennskap
 - utvikling av merkekjennskap
 - norsk case-oppgave
3. Merkeassosiasjoner
 - ulike typer merkeassosiasjoner
 - egenskaper ved assosiasjonsnettverk
 - måling av merkeassosiasjoner
 - utvikling av merkeassosiasjoner
 - norsk case-oppgave
4. Merkeposisjonering
 - hvordan identifisere en optimal posisjon
 - taktisk og strategisk posisjonering
 - produktmerker versus bedriftsmerker (corporate brands)
 - norsk case-oppgave
5. Ekstern kommunikasjon
 - prinsipper for integrert kommunikasjon
 - valg av merke-elementer
 - utvikling av kreativ strategi –basert på posisjoneringen
 - rollefordeling i kommunikasjonsmiksen
 - spenningen mellom fokusering og kreativitet
 - testing/effektmåling
 - norsk case-oppgave
6. Intern kommunikasjon
 - utvikling av merkekultur
 - etterlevelse av kjerneverdier
 - måling av etterlevelse
 - norsk case-oppgave
7. Merkeutvidelser og merkeallianser
 - typer merkeutvidelser
 - typer merkeallianser
 - potensielle gevinster og fallgruber

- suksessfaktorer
 - norsk case-oppgave
8. Merkerelasjoner og merkettracking
- typer relasjoner
 - gevinster av merkerelasjoner
 - utvikling av relasjoner
 - systemer for merkettracking
 - norsk case-oppgave
9. Oppsummering
- repetisjon av hovedmomenter
 - stort case som integrerer tema fra hele kurset

Pensumlitteratur

Kevin L. Keller (2004): "*Strategic Brand Management*", New Jersey: Prentice Hall.
Artikkelsamling/bokkapitler (3-4 artikler/kapitler)

MULTIVARIATE STATISTISKE ANALYSER VED BRUK AV LISREL

Fagansvarlig:	Randi Hammervold
Foreleser:	Randi Hammervold, Ulf Olsson
Studiepoeng:	7,5 - valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	MINT5040 A

Undervisningsform

Det vil bli 5 hovedbolker med forelesninger. I kurset vil det bli benyttet gjesteforelesere, og det blir viktig med oppmøte både på forelesninger og øvinger på datalabben. Det vil bli organisert øvingsopplegg etter hver bolke med forelesninger. Tre av øvingene vil bli obligatorisk, og må være bestått før innlevering av det avsluttende term-paper. Antall og tidspunkt for innleveringene vil bli opplyst ved semesterstart. Innleveringene leveres individuelt eller maks 2 studenter sammen.

Evalueringsform:

Mappeevaluering:

Tre obligatoriske innleveringer som må være bestått før innlevering av det avsluttende term-paper.

Emneoversikt

Modul 1: S.S. Kap 1,3, 4 og 5. Jøreskog Kap 1.1 – 1.2.

Introduksjon. Multivariat statistikk med LISREL.
Linear multipl regresjonsanalyse og stimodeller.
Estimering og hypotesetesting.
Prinsippal komponent analyse.
Introduksjon til faktoranalysen.. Eksplorativ faktoranalyse. Anvendelser.

Øving 1. Frivillig.

Modul 2: S.S. Kap 5, 6 og 14 (starten). Jøreskog Kap 1.3 - 1.5.

Eksplorativ faktoranalyse fortsatt. Flerfaktor modeller. Faktorrotasjon.

Bekreftende faktoranalyse.

Formulering av modell. Stidiagram. LISREL-notasjon.

Estimering.

Modell evaluering.

Respesifisering av modell.

Anvendelser med LISREL.

En innføring i strukturmodeller.

Øving 2: Obligatorisk.

Modul 3: S:S. Kap 14 fortsatt. Jøreskog Kap 3,4 og 5.

Strukturmodeller med observerte variabler

Strukturmodeller med uobserverbare / latente variabler.

Estimering, Ulike estimeringsteknikker.

Modell evaluering. Ulike mål for tilpasning. Modifikasjonsindekser.

Modifisering av modeller. Nøstede modeller.

LISREL-notasjon.

Øving 3: Obligatorisk

Modul 4: S.S. Kap 12, 14 forts. Jøreskog Kap 1.6. Kap 4 og 5 forts. Egne artikler.

Utdypende teori rundt strukturmodeller.

Mer om ulike estimeringsteknikker og tilpasningsfunksjoner.

De fire ulike kji-kvadratene.

Statistiske forutsetninger for strukturmodeller.

Ikke normalitet (Non normality). Kurtose og skjevhet.

Bruk av normalskårer.

Teoretisk og empirisk tilpasning.

Strukturmodeller med ordinale variabler.

Validitet og reliabilitet. Hvordan evaluere disse.

Øving 4: Obligatorisk.

Modul 5: Jøreskog Kap 2. Egne artikler.

Manglende data. (Missing data)

Flergruppe analyse (Multigroup analysis).

Ikke-lineære modeller.(Non linear models)

Latent variables scores.

Flernivå analyser (Multilevel analysis).

Termpaper: Individuelt eller maks 2 studenter sammen (tidsbegrenset hjemmeeksamen).
Sluttkarakter gis.

Forslag programvare:

SPSS, LISREL 8.50, 8.51, 8.52, 8.53, 8.54, 8.7, 8.8 (student edition, to be downloaded from <http://www.ssicentral.com/>)

Pensumlitteratur:

- 1) Sharma Subhash. *Applied Multivariate Techniques*. Wiley (ch. 1, 3, 5, 6, 12,14)
- 2) Jøreskog, K.G and Dag Sörbom 1993. LISREL 8: Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language SSI (ch. 1, 3, 4 and 5)
- 3) Selected articles and handouts

Støttelitteratur:

Kaplan, D: *Structural Equation Modeling*. Advanced Quantitative Techniques in the social sciences series 10. Sage Publications. 2000.

Hair, J. F.; et. al.: *Multivariate Data Analysis*. 5th ed. Prentice Hall, Inc. 1998.

Bollen K. A.: *Structural equations with latent variables*. John Wiley & sons.1989.

ORGANISASJON OG LEDELSE

Fagansvarlig	Tor Busch
Forelesere	Tor Busch, Irene Lorentzen Hepsø
Studiepoeng	15 – Obligatorisk SOL, valgfag 3. semester MSc
Semester	Høst
Kurskode	SOL 400

Mål

Utvikle en helhetlig forståelse av organisasjon og ledelse med vekt på å sette faget i sammenheng med strategiske prosesser. Det skal gis en grundig teoretisk innføring i de valgte tema samtidig som faget også skal gis en praktisk og problemorientert dimensjon. Faget skal være orientert mot både private og offentlige virksomheter.

Forkunnskaper

Det kreves ingen forkunnskaper utover de som stilles som krav for å søke opptak på masterstudiet i økonomi og administrasjon.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner. Obligatorisk innlevering av paper gjennom hele semesteret.

Eksamensform

1. Mappeevaluering – tre skriftlige arbeider skal leveres inn i løpet av semesteret og underlegges en felles vurdering og karakter
2. Skriftlig eksamen

Ved endelig karakter teller mappeevalueringen og skriftlig eksamen 50% hver. Dersom snittkarakteren kommer mellom to karakterer, vil den beste av disse bli sluttkarakter.

Emneoversikt

Undervisningen vil organiseres rundt fem områder:

1. *Transformasjonssystemet*. Her vil det legges vekt på teknologi og strukturelle forhold
2. *Koalisjonssystemet*. Her vil det være fokus på strategi, makt, politiske prosesser, legitimitet og institusjonelle forhold
3. *Atferdssystemet*. Her vil det primært legges vekt på læringsteori og organisasjonskultur
4. *Ledelsesystemet*. Her vil det primært legges vekt på ledelsesfunksjonen.
5. *Endringsledelse*. Her vil det legges vekt på ulike endringsstrategier.

Pensumlitteratur

- Alvesson, M. (2002). *Organisasjonskultur og ledelse*. Oslo, Abstrakt forlag. Kap. 1 og 2.
- Busch, T., Johnsen, E., Vanebo, J.O. og Valstad, S.J. (2007) *Endringsledelse – i et strategisk perspektiv*. Oslo, Universitetsforlaget. Kapittel 1, 2, 5, 7, 8, 9, 10.
- Christensen, S. og Daugaard Jensen, P-E. (2001) *Kontroll i det stille*. København, Samfunnslitteratur.
- Mintzberg, H.: *Structures in five*. Englewood Cliffs, NJ. Prentice Hall 2006. Kap. 1-7, 13.
- Schultz, M. (1993) *Kultur i organisasjoner*. København, Handelshøjskolens Forlag. Kap. 1, 2, 4 og 7.
- Røvik, K. A. (1998) *Moderne organisasjoner*. Bergen, Fagbokforlaget. Kap. 1-7, 14.

Kompendium

- Albert, S. and Wetten. D. S. (1985). Organizational Identity. *Research in Organizational Behavior*, vol 7, s 263-295.
- Argyris, C. (1976). Single-Loop and Double Loop Models in research on decision-making. *Administrative Science Quarterly*. SEPT. Vol. 21, Iss. 3; p. 363-375.
- Argyris, C. (1997). Learning and teaching: A Theory of action perspective. *Journal of Management Education*. Thousand Oaks: Feb 1997, Vol 21, Iss. 1; s. 9-
- Berger, P. og Luckman, T. (1966) *Den samfunnsskapte virkelighet*. Bergen, Fagbokforlaget. Side 102-114.
- Bolman, L.G. & Deal, T.E.: *Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse*. Oslo. Ad Notam 1998. Kap. 11: Organisasjoner som politiske arenaer og aktører.
- Brunsson, N. (1989): *The organization of hypocrisy*. New York. Wiley. Kap. 1: Organizations and inconsistent norms.
- Busch, T. (2005) Økonomistyring i et organisasjonsteoretisk perspektiv. I Døving, E. og Johnsen, Å. (red.) *Organisasjonsteori på norsk*. Bergen, Fagbokforlaget.
- Davis, J.H., Schoorman, F.D. og Donaldson, L.: Toward a stewardship theory of management. *Academy of Management Review*, 22, 1, 20-47, 1997.
- Groth, L. (1999). *Future organizational design: The scope for the IT-based enterprise*. Chichester, Wiley. Kap. 16: The new configurations.
- Hafnor, H. (2004) *Aktør-nettverksteori som teoretisk rammeverk og praktisk verktøy for å analysere informasjonsinfrastruktur i et Nbf*. FFI/rapport 2004/00223. Kapittel 3 og 4.
- Hatch, M.J. og Schultz, M. (2000) Scaling the tower of Babel: Relational differences between identity, image and culture in organizations. I Schultz, M., Hatch, M.J. og Holten Larsen, M. (red.) *The Expressive Organization – linking identity, reputation and the corporate brand*, 11-35. Oxford, Oxford University Press.
- Hatch, M.J. and Schultz, M. (2002). The Dynamics of Organizational Identity. *Human Relations*, vol 55, s. 989-1019
- Latour, B. (1991) Technology is society made durable. I J. Law (ed.) *A sociology of monsters*. Routledge, London.

- Levitt, B. og March, J.G. (1988) Organizational Learning. *Annual Review Sociology*, 14, 319-340
- Løwendahl, B.R. og Revang, Ø. (2000). On strategic assets in a post-industrial world: Matching customers and competences through organizational forms. *Global Focus*, 12, 4, 95-109.
- Meyer, J.W. og Rowan, B.: Institutionalized organizations: Formal structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83, 340-363, 1977.
- Mintzberg, H. (2003) Beyond configuration. I Mintzberg, H., Lampel, J., Quinn, J.B. og Ghoshal, S. (red). *The Strategy Process – Concepts, Contexts, Cases*, 4. European Edition, Pearson Education, 2003.
- Nadler, D.A. og Tuschman, M.L.: (1990). Beyond the charismatic leader: Leadership and organizational change. *California Management Review*, 32, 2, 77-97.
- Nonaka, I. og Takeuchi, H. (2001) Organizational knowledge creation. I Henry, J. (red) *Creative Management*. London, Sage Publications.
- Orton, J.D. og Weick, K.E. (1990) Loosely coupled systems: A reconceptualization. *The Academy of Management Review*, 15, 203-223.
- Ravn, J., Nygaard, C. og Kristensen, P.H. (2001) Strategien tegner kontrakter – agentteori. I Nygaard, C. (red.): *Strategizing – kontekstuell virksomhedsteori*. København, Samfunnslitteratur.
- Scott, W.R. (1995) *Institutions and organizations*, London, Sage Publication. Kap. 3.
- Volberda, H.W. (1996). Toward the flexible form: How to remain vital in hypercompetitive environments. *Organizational Science*. 4, 7, 359-374.
- Weick, K. (1998): Improvisation as a mindset for organizational analysis. *Organization Science*, 9, 5

Anbefalt litteratur

- Alveson, M. (2002). *Understanding organizational culture*. London: Sage
- Beck Jørgensen, T. & Melander, P. (red): *Livet i offentlige organisasjoner*. København. Jurist og Økonomiforbundets Forlag 1992.
- Brunsson, N.: *The organization of hypocrisy*. New York. Wiley 1989.
- Christensen, S. og Kreiner, K.: *Prosjektledelse i løst koblede systemer. Ledelse og læring i en ufuldkommen verden*. København. Jurist- og Økonomiforbundets Forlag 1991
- Legge, K.: *Human Resource Management. Rhetorics and Realities*. MacMillan Press, London 1995
- Scott, W.R.: *Organizations: Rational, natural, and open systems*. Englewood Cliffs, NJ. Prentice hall 1992.
- Scott, W.R.: *Institutions and organizations*. London. Sage 1995.

RISIKOSTYRING

Fagansvarlig:	Snorre Lindset
Forelesere:	Snorre Lindset
Studiepoeng:	7,5 - Valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	MINT5100 A

Mål

Kurset har som målsetning å gi studentene kunnskap om og forståelse av finansiell risiko, kredittrisiko og prising og sikring av ulike aktiva. Det bør gi gode kvalifikasjoner for stillinger

på høyt nivå i bank, forsikring, større industribedrifter og selskaper som handler og produserer energi.

Forkunnskaper

BA400 Finansieringsteori.

Undervisningsform

Forelesninger hvor deler av pensum blir gjennomgått.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

I løpet av semesteret skal minst 3 innleveringer godkjennes

Oppgavene skal leveres individuelt

Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.

Hjelpemidler til eksamen: Godkjent kalkulator

Emneoversikt

Modellering av usikkerhet med Brownske bevegelser

Prising ved hjelp av arbitrasjefrihet

Black og Scholes modellen

Replikering av opsjoner

Martingaler og sannsynlighetsmål

Monte Carlo simulering

Value at Risk (VaR)

Kredittrisiko

Pensumlitteratur

Utvalgte deler av:

Hull, J. *Options, Futures, and Other Derivatives*, Pearson Prentice Hall (2006).

Duffie, D. and Singleton, K. J. *Credit Risk*, Princeton series in finance (2003).

Utdelte artikler og forelesningsnotater.

STRATEGI

Fagansvarlig	Arve Pettersen
Forelesere	Erlend Dehlin, gjesteforelesere
Studiepoeng	15 – Fordypningsfag SOL og MF
Semester	Vår
Kurskode	SOL410 A

Mål

Fagets mål er å gi oversikt over og innsikt i ulike strategiske problemstillinger bedrifter står ovenfor i ulike bransjer og næringer. Primærmålet er å gi støtte for systematiske analyser i praksis ved bruk av ulike teoriperspektiv fra fagområdet strategisk ledelse. Videre er det et mål å gi studentene innsikt i hvordan strategier iverksettes med spesielt fokus på etablering av

målesystemer og ledelse av endringsprosesser.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid, plenumsdiskusjoner og artikkelpresentasjoner.
Det kreves 80% oppmøte på forelesningene for å kunne gå opp til eksamen.

Evalueringsform

Mappeevaluering:

Underveisvurdering

Obligatorisk innlevering av 2 teoretiske essays som teller ca. 50% av totalkarakteren.

Tidspunkt for innlevering og kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 5 timer, teller ca. 50% av totalkarakteren.

Hjelpemidler på eksamen: Ingen

Delene vurderes samlet.

Emneoversikt

- Teoretiske utviklingsperspektiver på strategi som fagdisiplin
- Strategiprosesser- ulike perspektiver
- Konkurrent- og omgivelsesanalyse
- Scenariotenkning
- Intern-analyse og ressursbasert teori
- Generiske konkurransestrategier / diversifisering
- Interorganisatoriske relasjoner
- Balansert målstyring
- Strategiimplementering
- Kompleksitetsteori
- Nettverksteori
- Spillteori

Pensumlitteratur

Johnson G. & Scholes, K. *Exploring Corporate Strategy – enhanced media edition*, 7 utgave, Prentice Hall, 2006, utvalgte deler

Whittington, R. *Hva er strategi ? – og spiller den noen rolle ?*, Abstrakt Forlag, 2002, kap1,2,4,5,7

Volbera, H.E & Elfring T. Ed. *Rethinking Strategy*, Sage, 2001, kap 1-4, 9-16, 21

Artikkelsamling

Ytterligere pensum oppgis ved semesterstart, og det tas forbehold om endringer.

VERDSETTELSE OG LØNNSOMHETSMÅLINGER

Fagansvarlig:	Torbjørn Trælnes
Forelesere:	Torbjørn Trælnes
Studiepoeng:	7,5 - Fordypningsfag BA, valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	BA 411

Mål

Kurset har som mål å trene studentene i å strukturere og løse den type bedriftsøkonomiske problemer en økonom kan bli stilt overfor som rådgiver for foretak. Problemstillingene integrerer finansieringsteori, regnskapsanalyse og til en viss grad skattemessige betraktninger. Fordypningen går særlig mot verdsettelse av selskaper og en diskusjon av ulike lønnsomhetsmål som rentabilitet, residual value og internrente. Mange av modellene lages i Excel, og det forutsettes derfor at studentene har elementære kunnskaper om bruk av regneark.

Undervisningsform

Forelesninger, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner.

Evalueringsform

Forutsetning for å gå opp til eksamen:

Obligatoriske innleveringer av case. Skrives alene, eller sammen med en medstudent (maks. 2 studenter). Må bestås. Tidspunkt for innlevering kunngjøres ved studiestart.

Avsluttende eksamen:

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator.

Emneoversikt

Ulike kontantstrømmer
Verdsettelse og avkastningskrav
Restrukturering av virksomhet
Måling av lønnsomhet
Due diligence
Finansiell strategi og analyse

Pensumlitteratur

Benninga, Simon Z. og Oded H. Sarig: *Corporate Finance. A Valuation Approach*. McGraw-Hill 1997

Gjesdal, Frøystein og Thore Johnsen: *Kravsetting, lønnsomhetsmåling og verdivurdering*. Cappelen Akademisk forlag 1999

Forelesningsnotater og diverse supplerende artikler. Plan blir gitt ved semesterstart.

Anbefalt støttelitteratur

Boye, K. & Meyer, C.B. (red.): *Fusjoner og oppkjøp*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1998

Copeland, Koller & Murrin: *Valuation, Measuring and Managing the Value of Companies*. 2nd ed. New York: Wiley, 1994.

Dahl, G.A., Hansen, T., Hoff, R. & Kinserdal, A. (red.): *Verdsettelse i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1997

ØKONOMISTYRING

Fagansvarlig:	Kari Nyland
Forelesere:	Kari Nyland, Inger Johanne Pettersen
Studiepoeng:	7,5 – obl BA 1. semester og valgfag 3. semester MSc
Semester:	Høst
Kurskode:	BA430 B

Mål:

Målsetningen med kurset er å bidra til erfaring i å definere og løse bedriftsøkonomiske problemstillinger der siktemålet er å bedre foretakets prestasjoner og måloppnåelse. Kurset skal stimulere til å generere løsningsalternativ ved hjelp av relevant teori, metode, empiri og presentasjon gjennom følgende delmål:

- Utvikle deltakernes kunnskaper om teorier, modeller og teknikker for strategiske lønnsomhetsanalyser
- Utvikle ferdigheter i bruk av styringsverktøy i løsning av bedriftsøkonomiske problemstillinger
- Øke forståelse for økonomistyring gjennom cases og praktiske oppgaver
- Utvikle en helhetlig forståelse for begrepet økonomistyring

Det forutsettes at studentene har grunnleggende kunnskap om metoder og teknikker for fremskaffing av interne styringsdata samt anvendelse av disse til beslutnings- og kontrollformål.

Undervisningsform:

Forelesninger, gruppearbeid og gjennomgang av oppgaver.

Evalueringsform:

- To obligatoriske innleveringer (bestått/ikke bestått)
- Individuell skriftlig eksamen (4 timer). Hjelpemidler: godkjent kalkulator

Emneoversikt:

Del 1: Strategisk lønnsomhetsanalyse

- Produktlønnsomhet
 - o Tradisjonelle perspektiver
 - o ABC
- Aktivitetsbasert ledelse (ABM)
- Kundelønnsomhet
- Kapasitetskostnader
- Kapitalkostnader
- Target costing

Del 2: Ulike perspektiver på økonomistyring

- Kritisk perspektiv på BSC
- Institusjonelt perspektiv
- Betingelses (Contingency) -perspektivet

Litteratur (kan komme endringer):

Del 1: Styringsverktøy i teori og praksis: Strategiske lønnsomhetsanalyser

Bjørnenak, T. (1: 2003) Strategisk økonomistyring en oversikt – Magma 2/2003, 21-28.

Bjørnenak, T. (2: 2005) Kapittel 3 Produktregnskap i Bjørnenak, T, D M Dalen, N-H M von der Fehr, T E Olsen og G Torsvik (2005) På like vilkår? En analyse av konkurranse mellom offentlig og private foretak. Skrifter fra Konkurransetilsynet 1-2005.

Bjørnenak, T. (3: 1996) Kalkyler for økonomisk styring, Praktisk Økonomi og Ledelse, 2/96, s. 35-45.

Cooper, R. & Kaplan, R.S. (1999). Utdrag fra boken; *The Design of Cost Management Systems*, 2nd ed. Prentice Hall (kap 4-8)

Helgesen, Ø. (2002). Markedsorienterte regnskaper og lønnsomhetsanalyser. Notat Høgskolen i Ålesund.

Helgesen, Ø. & Bjørnenak, T. (2002). Do customer profitability analyses provide new information to managers? Some field study evidence. Working paper.

Del 2 Alternative perspektiver på økonomistyring

Kaplan, R and Norton, D., 1996, "Using the Balanced Scorecard as Strategic Management System", *Harvard Business Review*, Jan-Febr, 75-85.

Nørreklit, H., 2000, "The balance on the balanced scorecard-a critical analysis of some of its assumptions". *Management Accounting Research*, 11, 65-88.

DiMaggio, P.J. and Powell, W.W., 1983, "The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields". *American Sociological Review*, vol.48(2), 147 – 160

Meyer, J. and Rowan, B., 1977, "Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony". *American Journal of Sociology*, Vol. 83, No.2: 340 - 363.

Otley, D., 1980, "The Contingency Theory of Management Accounting: Achievement and Prognosis". *Accounting, Organisations & Society*, Vol. 5, No 4, 413-428.

Røvik, K, A, 2002, "The Secrets of the Winners: Management Ideas that Flow". In Sahlin-Andersson, K. and Engwall, L. (eds.) *The expansion of Management Knowledge*. Stanford University Press, 113 – 144.

Røvik 1999

Sahlin-Andersson, K., 2001, "National, International and Transnational Constructions of New Public Management". In Christensen. T. and P. Laegreid (eds.) *New Public Management*. Ashgate, 43 – 72.